

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

ดร.สุมาพร (ศรีสุนทร) มานะสันต์

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

ดร.สุมาพร (ศรีสุนทร) มานะสันต์*

ภาษีมูลค่าเพิ่ม : หลักการและหลักปฏิบัติในทาง
ระหว่างประเทศ

เขียนโดย ศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ ศิริคุณโชติ
ปี พ.ศ.2553. 238 หน้า, สำนักพิมพ์วิญญูชน
ISBN 978-616-269-481-3

ประเทศไทยได้เริ่มบังคับใช้ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax : VAT) ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา โดยกระทรวงการคลังได้เสนอให้พิจารณายกเลิกภาษีการค้าซึ่งมีความไม่เหมาะสมต่อโครงสร้างการค้าและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทน ทั้งนี้ หากพิจารณาตามความในประมวลรัษฎากร ภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีทางอ้อมประเภทหนึ่ง

ที่จัดเก็บจากฐานบริโภค ซึ่งผู้มีหน้าที่เสียภาษีประเภทนี้ คือ ผู้ประกอบการที่ขายสินค้าหรือบริการ โดยให้รวมถึงผู้นำเข้าสินค้าด้วย ดังนั้น ในทางปฏิบัติ ผู้ประกอบการจะเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากบุคคลที่ซื้อสินค้าหรือรับบริการ โดยจะจัดเก็บเฉพาะจากมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนการผลิต การจำหน่าย หรือการให้บริการ

อย่างไรก็ดี ประเด็นเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มในปัจจุบันมิได้จำกัดอยู่แค่บริบทของการขายสินค้าและบริการภายในประเทศเท่านั้น เนื่องจากอิทธิพลของการลงทุนในรูปแบบไร้พรมแดน (Cross-Border Investment) ซึ่งเป็นการเคลื่อนย้ายเงินทุนและปัจจัยการผลิตของผู้ประกอบการไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกกำลังขยายตัวและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนประกอบกับกฎหมายภาษีของแต่ละประเทศมีเนื้อหาและรายละเอียดที่แตกต่างกัน อันจะส่งผลการดำเนินธุรกรรม

*นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง; น.บ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, LL.M. in Business LAW, LL.M. in Taxation, Northwestern University and Doctor of Juridical Science (SJD), University of Wisconsin-Madison, U.S.A.

ระหว่างประเทศอาจเกิดภาระภาษีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบที่ซ้ำซ้อนอันเป็นภาระและต้นทุนที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ของผู้ประกอบการ

ดังนั้น หนังสือเรื่อง “ภาษีมูลค่าเพิ่ม: หลักการและหลักปฏิบัติในทางระหว่างประเทศ” เขียนโดยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ ศิริคุณโชติ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงหลักการพื้นฐานในเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งในแง่ของกฎหมายไทยและหลักการภาษีมูลค่าเพิ่มในแง่ของกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปและแนวทางมาตรฐานที่กำหนดโดยองค์การระหว่างประเทศ นอกจากนี้ หนังสือเล่มนี้ได้ยกประเด็นปัญหาในทางกฎหมายและทางปฏิบัติของการบังคับใช้ภาษีมูลค่าเพิ่มในธุรกรรมระหว่างประเทศ รวมถึงเสนอแนะทางออกที่น่าสนใจในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยในตอนท้ายผู้เขียนยังได้วิเคราะห์แนวโน้มในอนาคตของภาษีมูลค่าเพิ่มที่จะนำมาบังคับใช้ในบริบทระหว่างประเทศไว้อีกด้วย

เนื้อหาของหนังสือเรื่อง “ภาษีมูลค่าเพิ่ม: หลักการและหลักปฏิบัติในทางระหว่างประเทศ” ได้ถูกแบ่งออกเป็น 8 บท โดยมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

ในบทที่หนึ่งและสองผู้เขียนได้อธิบายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยได้เริ่มต้นจากความหมายและความเป็นมาทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ หลักการ และหลักปฏิบัติที่สำคัญของระบบภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการภาษีมูลค่าเพิ่มในทางระหว่างประเทศโดยได้ชี้ให้ผู้อ่านเข้าใจในเบื้องต้นว่าแต่ละประเทศมีการบังคับใช้และโครงสร้างของกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป

ในบทที่สาม ผู้เขียนได้อธิบายให้เห็นถึงกิจการและบุคคลที่อยู่ในบังคับของภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปและของประเทศไทย รวมถึงการเป็นผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการค้าระหว่างประเทศตามประมวลรัษฎากรของไทย

จากนั้นในบทที่สี่ ห้า และหก ผู้เขียนได้อธิบายถึงหลักในการพิจารณาภาษีมูลค่าเพิ่มในการขายสินค้าหรือให้บริการในทางการค้าระหว่างประเทศ โดยผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาในเรื่องเวลา สถานที่ และมูลค่าของสินค้าหรือบริการ รวมถึงการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งตามวิธีการที่กำหนดในประมวลรัษฎากรของประเทศไทยและหลักการสากลในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม

ต่อมาในบทที่เจ็ดและแปด ผู้เขียนได้อธิบายและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติในการบังคับและจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในทางระหว่างประเทศ โดยผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในการบังคับจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม รวมถึงอธิบายสภาพปัญหาและสาเหตุที่

ภาษีมูลค่าเพิ่มอาจมีการถูกจัดเก็บซ้ำซ้อนในธุรกรรมระหว่างประเทศ ในส่วนนี้ ผู้เขียนได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาโดยการจัดทำอนุสัญญาภาษีมูลค่าเพิ่มซ้อนระหว่างประเทศต่าง ๆ เพื่อขจัดปัญหาที่มักเกิดขึ้นในทางปฏิบัติ

ท้ายที่สุด หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่มีการนำเสนอเนื้อหาที่มีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันที่การค้าและการลงทุนมีความซับซ้อนและข้ามผ่านพรมแดนของหลายประเทศ ซึ่งแต่ละประเทศย่อมมีสิทธิและอำนาจอธิปไตยในการกำหนดเนื้อหาของกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละประเทศ ดังนั้น หนังสือเรื่อง **“ภาษีมูลค่าเพิ่ม : หลักการและหลักปฏิบัติในทางระหว่างประเทศ”** จึงเปรียบเสมือนคลังความรู้อันมีค่าที่ได้รวบรวมหลักการทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของกฎหมายไทยและกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มไว้ในที่เดียวกันซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจและผู้ que ศึกษาค้นคว้าในประเด็นเรื่องดังกล่าวให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและหลักปฏิบัติในเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มในทางระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี

